

לתשומת לבכם: לאלה מכם המחליטים לרכוב בכיוון ירושלים-תל אביב, שהוא הכיוון הפוך למסלול המקורי - הדבר אפשרי. רק שימו לב שהניווט יתבסס על סימון השבילים (של הוועדה לסימון שבילים) שפועל לשני הכיוונים ועל סיפור הדרך שלהלן.

מידע כללי ומפה	מקטע 1 הרי ירושלים	מקטע 2 יערות השפלה	מקטע 3 ציר הגבעות	מקטע 4 הירקון
----------------	-----------------------	-----------------------	----------------------	------------------

מידע כללי ומפה

בתגובה לבקשות רבות שהגיעו אלינו מציבור המטיילים רוכבי האופניים, קרן קימת לישראל מגישה בנוסף למסלול הרכיבה מתל אביב לירושלם נתיב מרתק גם בכיוון ההפוך: שביל אופניים המחבר את ירושלים, בירת ישראל (י-ם) עם תל אביב שלחוף הים. זהו "שביל מספר 1", טיול מהנה לכל רוכב אופניים באשר הוא. השביל יורד במורדות הרי ירושלים, חוצה את שפלת יהודה ומסיים את דרכו לאורך הירקון במישור החוף. הוא עובר בדרכי עפר, "בין הרים ובין גבעות", וחושף בפני הרוכבים מגוון נופים ואתרים מרתקים – נחלים זורמים, יערות קק"ל וחורשים טבעיים. רובו המכריע של השביל בכיוון זה מתנהל במורד, אם כי יש קטעים, בעיקר באזור יערות השפלה, שבהם יש גם מעלות, לא קשים יחסית.

לשם נוחות התיאור, השביל מחולק לארבעה מקטעים:

1. הרי ירושלים – מגן החיות התנ"כי בירושלים לצומת שמשון.
2. יערות השפלה – מצומת שמשון עד יער בן שמן.
3. ציר הגבעות – מיער בן שמן עד גן לאומי תל אפק.
4. הירקון – מגן לאומי תל אפק לחניון הצפוני של נמל תל אביב.

תעודת זהות

מפות: מפות טיולים וסימון שבילים מבואות ירושלים (גיליון מס' 9) והשרון (גיליון מס' 7).

רום נקודת התחלה: 650 מטר מעל פני הים.

רום נקודת סיום: פני הים (0).

אורך השביל: כ-125 ק"מ.

רמת רכיבה: השביל מתאים בחלקיו השונים, לרמות רכיבה שונות, חלקו במישור וחלקים אחרים במעלות ובמורדות (ראו פירוט לפי הקטעים).

סימון: השביל מסומן לכל אורכו. ההכוונה מבוססת על סימון שבילים ומעת לעת בסימון ייעודי לשבילי אופניים בצבע לבן-שחור.

בשביל הוצבו מספר מבואות כניסה והם מסומנים במפה בחצים.

מקטע 1 - הרי ירושלים

נתחיל את המסע ברחבת החניה של גן החיות התנ"כי בירושלים. ניסע בדרך עפר מישורית וברורה כשני ק"מ

(סימון כחול מס' 9308) ונגיע לעין לבן, המתפאר בבריכות המים המרעננות שלו. נטפס בדרך "הכחולה" כקילומטר ונגיע לעיקול כביש אספלט ישן (סימון שחור 9310). נפנה שמאלה במורד הכביש, שהופך לאחרכקילומטר לדרך עפר, המלווה את נחל רפאים. כאן אנחנו מטפסים לשיא הגובה של שביל מי-ים לים (650 מטר מעל פני הים) ופוגשים לאחר כ-4 ק"מ דרך מסומנת ירוק (מס' 9318). לאחר כ-1.5 ק"מ מתלכדת הדרך "הירוקה" עם "שביל ישראל" ומתקלת שמאלה.

ממשיכים במורד הדרך "הירוקה" עוד 1.7 ק"מ ומגיעים לגשר קובי (קאבו), שעליו עוברת מסילת הברזל לירושלים. כאן אנו נפרדים מ"שביל ישראל", שממשיך היישר לפנים וחוצה את הגשר, ואילו אנו פונים ימינה במורד הדרך

המסומנת אדום (מס' 9320). הרכיבה במורד המתון של הדרך, לצד נחל רפאים, קלה וזורמת. אנו רוכבים לצד יערות נטועים וחורש טבעי שקק"ל מטפחת עד גשר נחל רפאים (כביש 386).

חציית כביש 386 מסוכנת ולכן מעט לפניו נפנה שמאלה בסינגל קצרצר שחוצה את הכביש מתחת לגשר רפאים ונפגוש את נחל שורק. נמשיך שמאלה בעקבות הדרך "האדומה" (מס' 9333), בואכה תחנת הרכבת הישנה - בר גיורה. אנו רוכבים במורד הדרך, העוקבת אחר נפתולי נחל שורק, בין המדרונות התלולים והחורשים הירוקים של שלוחת יער ושלוחת בוהן. אחר כך אנו רוכבים למרגלות שלוחת הר טוב ומערת שמשון. בקטע זה של הנחל, שהוא חלק משמורת נחל שורק, זורמים מי קולחים שעברו טיהור.

הדרך מגיחה מהרי יהודה ומגיעה לשפלת יהודה. כאן יש לעקוב אחר השילוט הייעודי של שביל מי-ים לים. תחילה עוברים ליד מחצבות "נשר הרטוב", אוגפים את מושב נחם ממזרח (מימין) ופונים מזרחה בדרך עפר המלווה את נחל כסלון במקביל לכביש 38. אחרי בית העלמין "ארץ החיים" פונים שמאלה ומגיעים לצומת שמשון.

מקטע 2 - יערות השפלה

רמת רכיבה: בינונית.
אורך המקטע: כ-35 ק"מ (מצטבר: כ-65 ק"מ).

נחצה את צומת שמשון במעבר חציה מרומזר ונמשיך בסינגל קצרצר שאורכו כ-800 מטרים, העולה במקביל לכביש 44. הסינגל מגיע אל כביש הגישה המוביל למרכז היערני של קק"ל באשתאול. מעבר לכביש, ליד חניון קק"ל, נמצאת מבואת השביל שממנו נצא למקטע 2 - יערות השפלה.

מהמבואה עולה שבילנו בכביש האספלט בדרך מסומנת כחול (מס' 9369) והמשכו בדרך עפר. במפגש עם דרך מסומנת שחור נפנה שמאלה ונעלה בלב יער אשתאול הוותיק ועתיר החניונים כדי לפגוש דרך מסומנת ירוק (מס' 8373). נרכוב כחצי קילומטר ונגיע לדרך בורמה בראש "הסרפנטינות". דרך בורמה מסומנת אדום (מס' 9370). נרכוב במעלה הדרך למצפה הראל ואחר כך נרד בהמשך הדרך "האדומה" (מס' 9385) לכביש מס' 3, ליד מושב בקוע. נחצה את הכביש במעבר תחתי ונתחיל להעפיל במעלה הדרך המתפתלת ביער המגינים ויורדת בדרך מסומנת כחול לעין ירד, הנובע למרגלות תל גזר.

מעין ירד נרכוב מזרחה בדרך מסומנת אדום ועוקפת מצפון את כפר בן נון. חוצים את כביש 424 במעבר חצייה שנמצא במעגל תנועה בכיכר ועולים אל יער משמר איילון ואל אנדרטת לח"י שנמצאת בלבו. שביל האופניים ממשיך בדרך "ירוקה" ובקטע קצר בכביש לכיוון שעלבים. חוצים במעבר תחתי את כביש 1 ומתאחדים שוב עם "שביל ישראל" סמוך לאזור התעשייה ישפרו. רוכבים ליד מחלף ענבה הענק וממשיכים עם "שביל ישראל" בין גבעות שבראשיהן נמצאים שרידי יישובים עתיקים.

שביל מי-ם לים עושה את דרכו אל יער "הידידים" ואחר כך, על פי השילוט, בדרך היער הראשית של יער מודיעין, המכונה באופן טבעי "דרך יער מודיעין". קטע זה מעניק חוויית רכיבה במורדות ובמעלות. השביל גולש ב"בוסתני גמזו" - אזור עשיר בעצי בוסתן כגון זית, תאנה ורימון ועולה ביער בן שמן בדרך סלולה. בדרכי יער בן שמן נוסעות גם מכוניות ולכן הקפידו לרכוב מימין לדרך, המסתיימת בחניון ובמבואה שלמרגלות מצפה מודיעים.

מקטע 3 - ציר הגבעות

רמת רכיבה: בינונית.
אורך המקטע: כ-30 ק"מ (מצטבר: כ-95 ק"מ).
הערה: אין לחצות בתוך מעבירי המים בעת זרימת מים.

מהמבואה שלמרגלות מצפה מודיעין נרכוב בדרך העפר הרחבה על פי סימון "שביל ישראל". הדרך עוברת מתחת לכביש 443. זהו השער הצפוני של יער בן שמן. שביל מי-ם לים חולף ליד כרם הזיתים היפה ומשוכות הצבר שלמרגלות תל חדיד, ואחר כך חוצה את נחל נטוף וממשיך צפונה במקביל לכביש 6. חוצים את הכביש במעבר תחתי

לצדו המערבי וממשיכים מעט מחוץ לתוואי "שביל ישראל" ליד הגדר הצפונית של בית נחמיה, עד נחל נבלט. רוכבים בין שדות ושטחי יער צעיר אל חורבת נבלט, שבה נעצור להתפעל מהגיתות ומהחציבות הקדומות. נזרום צפונה עם "שביל ישראל" בדרכי יער פארק שהם, כשאנו נזהרים במורדות ובמעלות. נחצה בכביש פנימי, בתוואי "שביל ישראל", את פארק התעשייה חבל מודיעים. עבודות הפיתוח בעיצומן, אנא היזהרו מכלים כבדים. נמשיך צפונה בסינגל נחמד ונפנה ימינה כדי לחצות במעבר תחתי את כביש 6 מזרחה. נעלה בסינגל קצר בצד הגדר של כביש 6

ונרכוב במעלה הדרך כמה עשרות מטרים כדי לפנות שמאלה למפגש עם כביש סלול ישן, ליד מחצבה נטושה. אנחנו ביער כ"ח (יער קולה). בצדה השני של המחצבה אנו יורדים במורד תלול שמתהדר גם בדרדרת ובחריצים (רכבו בזהירות) וממשיכים בקטע מישורי. ממזרח לנו משתרע שטח אש ולכן אין לסטות מהדרכים המסומנות. אל תתפתו לעלות על דרך הפטרולים הישנה, האסורה לרכיבה.

השביל מגיע לכביש המוביל לבית אריה (כביש 465). המגמה שלנו היא לחצות ולהמשיך הלאה, אך אנו נרכוב 200 מטרים בשולי הכביש שמאלה, נחצה את הכביש במעבר המרומזר ונשוב ימינה להמשך השביל. נעבור ליד אנדרטת אלכסנדרוני ומשם נגלוש בין הגבעות עוד כשני ק"מ, עד שנצא מיער כ"ח ונמצא את עצמנו בצד המאוזוליאום הרומי, סמוך לעיר אלעד.

נרכוב צפונה בסינגל קצר בצד כביש 444, עד לכניסה לעיר אלעד. בצומת הכניסה לאלעד נחצה את כביש 444 מערבה במעבר חציה מרומזר ונמשיך בתוואי "שביל ישראל" צפונה עוד כקילומטר, כדי לחצות שוב את כביש 6 מערבה במעבר עילי.

נרכוב כחצי קילומטר מערבה ונפנה צפונה בצד מסילת הברזל. כ-900 מטר לפני מחלף נחשונים הענק, הנראה היטב למרחוק, נחצה את המסילה מערבה במעבר שמתחת לגשר תורכי. השביל, חלקו סלול אספלט וחלקו דרך עפר, עובר ליד בתי כפר סירקין. נחצה את נחל שילה ונמשיך צפונה בין שדות כפר סירקין וקיבוץ עינת. ממזרח לקיבוץ גן השלושה נרד מהאופניים ונחצה ברגל את כביש ראש העין - פתח תקוה (כביש 483) כשאנו עושים את דרכנו בשפיפה קלה בתוך מעביר מים (זהירות, אין לחצות את המעביר בעת זרימת מים). כמה מטרים מעבר למעביר המים נמצא כביש הגישה לגן לאומי תל אפק (הכניסה בתשלום). נפנה ימינה לשער הגן הלאומי, המציין את קצהו של מקטע 3.

מקטע 4 - הירקון

רמת רכיבה: בסיסית.
אורך המקטע: כ- 30 ק"מ (מצטבר: כ-125 ק"מ).

מסע הרכיבה מתחיל מול שער הגן הלאומי תל אפק. מדווחים בתוואי שביל ישראל לצד גדר הגן הלאומי ומגיעים לבריכת הנופרים. כאן סוטים מעט מ"שביל ישראל" וממשיכים בשולי שדה אל גשר בטון ומשם לפתח גן לאומי מקורות הירקון (הכניסה בתשלום). עוד כמה דיוושים, בפינת גדר כפר הבפטיסטים, פונים ימינה ורוכבים לאורך הירקון, שוב בתוואי "שביל ישראל", עד קצה המסלול.

מכאן ולאורך כשבעה ק"מ הירקון הוא נחל נקי לגמרי. חולפים על פני "בית הבטון" ואחר כך חוצים את הירקון בסכר נווה ירק, מול בית משאבות הידוע בשם "בית לאה". מכאן ואילך אנו רוכבים בגדה הצפונית של הנחל. נקודות מעניינות שנפגוש בהמשך הדרך הן טחנת אבו רבאח ושרידי גשר תורכי.

עוברים מתחת לגשר כביש 5 וממשיכים להתעקל עם נפתולי הירקון. קק"ל השקיעה בקטע זה משאבים רבים לשיקום נופי, ניקוז הדרך ולייצוב הגדות. למרות זאת, בגלל הקרקע הכבדה, קטע זה עלול להיות בוצי מאוד בחורף. בימי גשם, אנו התעדכנו באשר למצב השביל לפני היציאה לדרך.

לפני גשר כביש 4 השביל נעשה חולי. הקפידו לבחור נתיב רכיבה נכון ולשמור על דיווש רציף והיגוי עדין כדי לצלוח את "אמבטיות החול". עד פארק ההייטק "עתידים" השביל מתנהל בדרכי עפר, בין פרדסים. עתה נחלוף על פני עשר טחנות וניכנס לתחום פארק גני יהושע ("פארק הירקון"). נחלוף בשביל סלול על פני שבע טחנות, גן הבנים, מרכז השיט ומשם קצרה הדרך לשפך הירקון ולחניון הצפוני של נמל תל אביב.

עשיתם זאת!

כתיבה: יעקב שקולניק, כמי זריהן הלר
עיצוב מפה: נגה מזרחי

הנחיות לרוכבים:

רכיבה על אופניים היא ספורט הדורש מאמץ והצטיידות. כמה עצות לפני שיוצאים לדרך:

ציוד

קסדה, משקפיים כפפות ומכנסי רכיבה הולמים.

מים, או משקה איזוטוני, בכמויות מספיקות.

עזרה ראשונה בסיסית.

מפות טיולים וסימון שבילים 1:50,000 המתאימות לאזור הטיול.

מד מרחק, הבדלים של 10 אחוז אפשריים בשל שונות מכשירים.

משרוקית ופנס למקרה של היקלעות לחושך.

טלפון נייד מוטען.

תיק אביזרים הכולל משאבה, אבוב חליפי ומערכת לתיקון תקרים.

ציוד הגנה מפני שמש.

מזון אנרגטי כגון פירות מיובשים וחטיפים.

התנהגות

לשתות, ושוב לשתות...
אין לרכוב לבד בשטח.
עשו הפסקות לעתים תכופות, לפחות 10 דקות בשעה.
מומלץ שלא לצרוך סוכרים קלי ספיגה לפני הפעילות.
התאימו את המאמץ לכושרכם ולגילכם.
השאירו את תכנית הטיול אצל קרוב, או חבר.
נקלעתם לחושך? חכו לחילוץ. אל תרכבו בחשכה.

כללי התנהגות לרוכבים בשביל אופניים

מטיילים יקרים, למען בטיחותכם, הקפידו על הכללים האלה:

1. השתמשו בשביל המסומן על ידי קרן קימת לישראל או הוועדה לשבילי ישראל.
2. התאימו את הרכיבה וההליכה לתנאי השטח ומזג האוויר.
3. קטעים קשים למעבר באופניים יש לעבור ברגל.
4. הצטיידו בצידוד הבטיחות המתאים לרכיבה והליכה.
5. התחשבו במשתמשים נוספים בשביל.
6. האחריות לשלומכם בזמן הטיול חלה עליכם. אל תסכנו את עצמכם ואת המטיילים האחרים.
7. שימרו על הניקיון. קחו את האשפה עמכם.

למוקד "קו ליער" של קק"ל התקשרו: 1-800-350-550